

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛІ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
МОЛОДІЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ (ЧЕХАНУВ, ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ



Збірник матеріалів
V Міжнародної науково-практичної конференції
«Розвиток професійної майстерності педагога в умовах
нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2022

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 29-30 вересня 2022 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус – Тернопіль: СМП “Тайп”, 2022. 450 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 29-30 вересня 2022 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол №5 від 04.11.2022 р.)*

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2022

ЗМІСТ

Петровський О.М. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	14
Антончук О.М. ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	19
Ataklı Saçak F PANDEMİ DÖNEMİNDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL TEKNOLOJİ	22
Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С. ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	25
Балабанов С.О. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ НЕФОРМАЛЬНУ ОСВІТУ.....	28
Барабаш І. О. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ТА НАВЧАННІ.....	32
Бартенєва І.О. РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА З ВАЖКОВИХОВУВАНИМИ ПІДЛІТКАМИ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	36
Бачинська Н.Я. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО НАПРЯМУ «ГРА ДИТИНИ» В ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	38
Березюк Д.І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	40
Білоус І.І. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ	42
Боднарук Н.В. АЛЬТЕРНАТИВНА ТА ДОДАТКОВА КОМУНІКАЦІЯ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ З ООП.....	44
Борисьонок М.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	47
Брик Р. С. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	49
Буняк Н. А. ОНЛАЙН-ЗАЙНЯТІСТЬ НА НИВІ ВИКЛАДАННЯ: РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ..	52
Вітенко І.М. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ЯК ТВОРЧА ПЛАТФОРМА ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»	54

Воробець О. Р., Луцан Н. І.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 5-6 КЛАСАХ.....	60
Гайда В.Я.	
ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	63
Гармаш О. М.	
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	65
Герасимчук Г.І.	
КРЕАТИВНЕ НАВЧАННЯ УЧНІВ СУЧАСНИХ ЗЗСО.....	67
Главацька О.Г.	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	70
Главацька О.Л., Грод І.М.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИХОВАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ....	73
Глядик М.Б., Зубаль І.М.	
ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ У РОБОТІ ІЗ ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	76
Голочинська І.О.	
СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ІНОЗЕМНОЇ (НІМЕЦЬКОЇ) МОВИ	79
Горєлова О. В.	
ТЕХНОЛОГІЯ LEGO – ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ ВИРШЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ ЗАВДАНЬ ТА СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	81
Городецька О.А.	
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	85
Городецька О.В.	
АКТУАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДІВ СОЛОМІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ В УМОВАХ НОВОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....	89
Гребіневич М. І.	
ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЛІКАЦІЇ ДИСКУРСИВНОГО КОМПОНЕНТА КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНІК, ЯК ОДНИХ З ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ПІДЛІТКІВ ГОВОРІННЮ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ВРАХОВУЮЧИ КОНТЕКСТ «НОВІЙ ШКОЛІ – ВЧИТЕЛЬ НОВОГО ПОКОЛІННЯ»	92
Karoline Dworschak	
PARENTAL EDUCATION AS A STARTING POINT FOR MORE ACADEMIC EQUITY.....	94

Демидаць С.Р. ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	97
Дем'янюк А.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	100
Дерев'яна Т. Р. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО І ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ.....	102
Джурило А.П. ДО ПИТАННЯ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ВЧИТЕЛІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ШКОЛАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	104
Домуховська М. Р., Серьогіна І. Ю. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК, ЯК ЧАСТИНА ОСВІТИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	106
Домуховська М. Р., Серьогіна І. Ю. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА».....	108
Дранічнікова В.А. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	111
Древницька О. І. АКМЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН.....	114
Alla Durdas., Tetiana Harbuza CREATIVE WRITING IN LEARNING AND TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.....	117
Жизномірська О. Я. ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ У ВИМІРІ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ТА ЖИТТЄВИХ ПРІОРИТЕТІВ (НАУКОВИЙ ПОГЛЯД І. Д. БЕХА).....	120
Житницька А. А. ЄМОДЗІ – МОВА МАЙБУТНЬОГО ТА ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	122
Житомирський А. В. РОЛЬ САМООСВІТНЬОЇ РОБОТИ ПЕДАГОГА ЩОДО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	124
Жмурко О. Г. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН.....	129

Зайченко І. В. СОФІЯ РУСОВА ПРО ПРОБЛЕМИ УЧИТЕЛЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «СВІТЛО» (Київ, 1910-1914).....	132
Zeuner Bağlan Özer YÜKSEKÖĞRETİMDE DİJİTALLEŞMENİN EĞİTİME ETKİLERİ.....	135
Lifang Zhang THE INTERGRATION OF MINDFUL EATING CURRICULUM IN UNDERGRADUATE EDUCATION.....	139
Зборовець Н. М. МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО (ДИСТАНЦІЙНОГО) НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	141
Іванюк Т. Г. МИСЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ТРЕНД МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	144
Іщенко Л. В. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	148
Кавецький В. Є., Кавецька Р.Є. РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ НОВИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	150
Кириленко Н. І. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ.....	153
Клімкіна Н. Г. ПРОЕКЦІЯ ЗНАНЬ З НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ В ПРАКТИЧНОМУ ВТІЛЕННІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА.....	157
Ковальова Т. С., Скоробагацька О. І. ВАЖЛИВІСТЬ ВОЛОДІТИ ПРОФЕСІЙНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ ДЛЯ СУЧАСНОГО КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ЖИТТЯ.....	161
Когут О.І. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИМУТЬ РЕАЛІЗАЦІЮ НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: З ДОСВІДУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОКІППО.....	162
Кодлюк Я. П. ЗАГАЛЬНОНАВЧАЛЬНІ ВМІННЯ І НАВИЧКИ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УСВІДОМЛЕНОГО ЧИТАННЯ.....	165
Козленко О. Г. НАВЧИТИ ВЧИТЕЛІВ СТВОРЮВАТИ КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАВДАННЯ.....	168

Козубцов І.М.	
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА КАФЕДРИ ВІЙСЬКОВО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ВІЙНИ	170
Колодійчук О. Я.	
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ЗМІШАНОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	172
Кондирєва М. М.	
ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА УЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА: ПОБУДОВА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	174
Коненко Л. Б., Іваночко О. В.	
ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	180
Корогода І. І.	
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ В УЧНІВ ПОЗИТИВНИХ МОТИВІВ УЧІННЯ...	183
Котова В. І.	
УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ЯК АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	187
Кравчук О. М.	
ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО ТЕЛЕФОНУ ЯК НАВЧАЛЬНОГО ЗАСОБУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	189
Lian Dexin, Oksana Krychkivska	
THE WAY OF IDEOLOGICAL AND POLITICAL EDUCATION AS LEADING IN VOCATIONAL EDUCATION.....	192
Кухтяк С. Б., Кухтяк О. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ...	193
Кучер Л. А.	
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	196
Лаховська О. В.	
ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ХІМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	201
Лебедик Л. В.	
ПРОЄКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	203
Лещук Г. В., Заверуха А. О.	
ФАСИЛІТАЦІЯ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ.....	206
Литвинюк Г. І.	
ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ.....	209
Логвись О.	
ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	212

Локшина О. І. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В ОСВІТУ ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ: КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ.....	214
Магера Т.В. РОБОТА З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОКІППО).....	216
Майнаєв Ф. Я., Рибалко Л. С., Дін Жуцзе, Ван Чжо РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА	218
Маканик А. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	220
Макаренко І. Є. РЕАЛІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОШКІЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ЗАСАДАХ ЛІДЕРСТВА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНО- ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ.....	224
Максименко О. О., Глушко О. З. УЧИТЕЛЬСЬКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ	226
Марфут Л. М. ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ.....	228
Маслова А.В., Гончарова О. А. ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	230
Матковська О. Є. ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	233
Мединська О.Я. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ.....	236
Метко А. Б. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ПРОЕКТУВАННЯ СТОЛЯРНИХ ВИРОБІВ МАЙБУТНІМИ ПЕДАГОГАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРАКТИКУМУ У ЗАКЛАДІ ФПО.....	239
Митулинська О. Є. ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	242
Міняйлова А. В. ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНІЙ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД..	244
Мерена Н. М., Коротюк З. М. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПОКАЗНИК АДАПТАЦІЙНОГО РЕСУРСУ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	246

Мойсеєнко О. М. ПІДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	252
Молчанова О. М. МОЖЛИВОСТІ АРТКОУЧИНГУ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	254
Моначин І. Л., Дзюбановська І. В. ПРОЦЕС ПЕРЕЖИВАННЯ ТА АДАПТАЦІЯ ДО НОВОГО ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ПЕРІОД ВІЙНИ.....	257
Мороз Т. В. СЛОВОТВІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	260
Морозова О. О. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ГЛОБАЛІЗАЦІЯ».....	262
Мочук О.Б. ІНТЕРАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В НУШ.....	264
Нікольська Н. В. ІННОВАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ ЄС.....	268
Ноздрова О. П. ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	270
Нос Л. С. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ У КАНАДІ.....	273
Нощенко К.В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ДО ВИКОНАННЯ ОBOB'ЯЗКІВ ТЬЮТОРА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	275
Олексюк В.П., Олексюк О.Р. РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА	278
Олійник Г.М. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДИТИНУ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	281
Олійник Н.Я. ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА.....	284
Олійник О.Й. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	286

Онищук І. А., Доманюк О. М. ДО ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	289
Онищук Л.З. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕКСТІВ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	291
Павленко О. А. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ ФІНЛЯНДІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	293
Петришин Л.Й. ОСОБЛИВОСТІ САМОВИРАЖЕННЯ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФАНДРАЙЗИНГУ.....	295
Петришин Л. Й., Кравчук О. П. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З НЕПОВНИХ СІМЕЙ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЛЯ.....	297
Періг І. М. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ «ДОСВІДЧЕНИЙ ВИКЛАДАЧ – СУЧАСНИЙ СТУДЕНТ»	301
Grażyna Piskorska KREATYWNOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ W ZARZĄDZANIU PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI	304
Попеско А. П., Якименко С. І. ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	308
Правдівцева Л. В. ІННОВАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ В ОСВІТІ (метод проєктів).....	310
Продан І. П. НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	313
Ребуха Л.З. УНІВЕРСИТЕТИ МАЙБУТНЬОГО: ПОГЛЯДИ НА ВИЩУ ОСВІТУ	315
Christian Rudloff USE OF AUDIENCE RESPONSE SYSTEME (ARS) IN MATHEMATICS LESSONS AT SECONDARY LEVEL 1.....	318
Рубльова Н. О. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ...320	
Рушак О. Д. ІННОВАЦІЇ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	323
Савченко А. О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ В ЗВО ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	325

Семенча Л. Г., Шевякова Н. Л.	
ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	327
Сесик О. О.	
ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	330
Сівак Ж. І.	
ПІДГОТОВКА КОМПЕТЕНТНОГО УЧНЯ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	333
Сівчук П. І.	
ВПЛИВ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПАРАДИГМИ ВИХОВАННЯ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА	335
Сідор І. В.	
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОКРАЩЕННЯ УСПІШНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	336
Сіткар В. І., Сіткар С. В.	
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МЕДІАТОРІВ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ТЕХНІКИ.....	338
Сіткар Т. В., Сіткар Н.С.	
ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРАЦІЇ ВЧИТЕЛЕМ ПСИХОЛОГІЧНОГО САМОПОЧУТТЯ ДІТЕЙ В ШКОЛАХ ШВЕЦІЇ.....	347
Смерека Г.І.	
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	350
Смук Н.Р.	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	354
Соболяк Л.Є., Павловська І.М.	
МЕХАНІЗМИ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В РОЗБУДОВІ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЗЗСО	358
Сокол М.О., Зенчака Андра, Юрив А.Ю.	
THE INFLUENCE OF EURO-INTEGRATION PROCESS INTO HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	363
Сопільник М. П.	
МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО – ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЬОЇ ОСВІТИ.....	365
Сотніченко І. І.	
ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА	367
Срібняк Т. В.	
НАОЧНІСТЬ В ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ.....	369

Степаненко В. В. ВИКОРИСТАННЯ 3D-ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ.....	372
Степаненко В. І. ІНТЕРАКТИВНИЙ ПЛАКАТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА.....	376
Степанова Т. В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	379
Стрельников В. Ю. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО УПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕНСИВНОГО ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	382
Стрийвус Н. Б. РОЛЬ СУЧАСНОГО УЧИТЕЛЯ У ФОРМУВАННІ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	384
Таєнчук О. В. ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ GOOGLE CLASSROOM У НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	387
Трубавіна І. М., Чередниченко О. Ю., Недря К. М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОБОТИ ОСВІТЯН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	389
Olga Tsaryk, Nataliia Rybina PECULIARITIES OF SPEECH CULTURE IN ENGLISH-SPEAKING SOCIETY.....	391
Тютюнник І. С., Добрянська Н. В. МОЖЛИВОСТІ ТЕХНІКИ ГРАТАЖУ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСНОВ ГРАФІКИ.....	393
Ummugulsum Dohman UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMİ VE UZAKTAN EĞİTİM ÖĞRETMENİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	396
Урмич О. М. ЗНАЧЕННЯ МЕТОДІВ ПРОЕКТІВ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	399
Феленюк А. І., Главацька О.Л. ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ КЕРІВНИКА СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	401
Хома С.О. ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ НАРАТИВНОГО МЕТОДУ У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ.....	404

Thomas Bauer, Birgit Hoefler UKRAINE-CRISIS-SUPPORT FROM THE UNIVERSITY COLLEGE OF TEACHER EDUCATION VIENNA (= PH VIENNA) FOR CHILDREN, TEACHERS, PRINCIPALS AND PARENTS IN VIENNA VIA ERASMUS+ INTERNSHIPS.	408
Andrew M. Cwer PATRIOTIC EDUCATION IN THE CURRICULA OF SELECTED SUBJECTS OF MASS SCHOOL AS AN IMPORTANT ELEMENT OF DEFENSE EDUCATION (SELF-REFLECTION).....	410
Чекригіна Г. Б. БЛОГ ПЕДАГОГА ЯК СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ РЕСУРС.....	416
Чорна І. М., Бриндзя Г. З. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ	420
Чорна І.М., Тимків С. Я. ДОСЛІДЖЕННЯ СФОРМОВАНOSTІ ТИПІВ ПАМ'ЯТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	423
Чорна І.М., Філюк Н. А. ДОСЛІДЖЕННЯ СІМЕЙНОЇ ТРИВОЖНОСТІ ЯК ФАКТОРА ВПЛИВУ НА ПСИХІКУ ДИТИНИ	425
Чорна О. М. СТВОРЕННЯ ДИДАКТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЇ «КРАВЕЦЬ» ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СЕРВІСУ LEARNINGAPPS.....	429
Чорненька О. М. ІНФОРМАЦІЙНА І ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИПУСКНИКА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ – ВИМОГА ЧАСУ	430
Чорний О. В. ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ....	433
Чугаєва О. А. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	437
Шпак М. М. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ: ПСИХОДИДАКТИЧНИЙ ПІДХІД.....	440
Яковичин Р. Я., Сидорська О. Я., Сохацькі Пьотр ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГА ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ....	442
Ярмолицька С.О. ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	446

Але, незважаючи на недоліки, умілий індивідуальний підхід та диференціація завдань, сприяє кращій результативності роботи здобувачів освіти.

Література

1. Дrajниця С. А. Хмельницький інститут соціальних технологій ВМУРoЛ «Україна»; О. М. Дrajниця, ВПУ № 4; О. А. Дудар, Сутковецька ЗОШ I-III ступенів.
2. Галузинський В., Євтух М. Диференційовані та індивідуальні підходи у навчанні та вихованні учнів / Галузинський, Євтух. Педагогіка: теорія та історія К., 1995. С. 106 – 119.
3. Гусак П. М. Методологічні засади диференційованого навчання у вищому закладі освіти. *Наукові записки: збірник наукових статей Національного педагогічного університету ім. Драгоманова*. К. 1999. 4. IV. С. 145 – 154.

Сіткаp В. І.,

кандидат психологічних наук, доцент
кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти ТОКІППО

Сіткаp С. В.,

кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри машинознавства і транспорту
Тернопільського національного педагогічного університету
ім. Володимира Гнатюка

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МЕДІАТОРІВ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ТЕХНІКИ

Постановка проблеми. Як показує практика, за останні десятиліття помітною є тенденція у сфері вирішення спорів несудовими методами, перш за все медіацією. Це детерміновано не лише бажанням держави розвантажити, а громадянам, відповідно, уникнути громіздкої судової системи, яка сьогодні потребує реформування, але і розумінням важливості мирного вирішення спору, збереження дружніх стосунків між його сторонами.

Конфлікти існують на всіх рівнях соціальної взаємодії в тому числі і в міжособистісних стосунках. На сьогодні суспільство знаходиться в кризовому стані: війна на сході, пандемія, постійне підвищення тарифів, що сприяє конфліктизації. Конфлікти в суспільстві є групові, між особою та групою, між особами. Тому є потреба в оптимальних способах та засобах деконфліктизації суспільства, з урахуванням мінімізації витрат матеріальних та нематеріальних ресурсів. Не оминає конфліктизація і сім'ю, сімейні правовідносини, що в свою чергу впливає на суспільство. Одним із способів що застосовується при вирішенні сімейних конфліктів в Україні є медіація, яка можлива при низькому та середньому рівні конфліктності [8].

Сприйняття посередництва як нової сфери професійної діяльності піднімає ряд питань, зокрема, щодо його особливостей, а також професійної підготовки фахівців до здійснення цього нетрадиційного підходу з розв'язання конфліктних ситуацій. Розгляд посередництва, хоча і представлений немалою кількістю публікацій, переважна частина яких є іншомовними, не забезпечує достатнього рівня поінформованості в українському суспільстві стосовно цього альтернативного способу вирішення спору. Разом з тим є перші приклади того,

що у вищих закладах освіти України вже започатковано процес впровадження нових навчальних програм для підготовки посередників з числа майбутніх психологів, соціальних працівників, економістів, правників, а також представників інших професій [1, 6].

У зв'язку з цим виникає потреба пошуку ефективних шляхів професійної підготовки фахівців для відносно нової в Україні сфери професійної діяльності. Кваліфіковані і підготовлені медіатори можуть стати причиною вирішення спорів між людьми та організаціями. Медіатор може бути затребуваним в будь-якій організації.

Мета статті: охарактеризувати сучасні аспекти підготовки медіаторів й ознайомитись з особливостями їх професійної підготовки в Україні та за кордоном.

Виклад основного матеріалу. За даними Генерального Директорату внутрішніх справ в Європейському союзі 75% спорів, що розглядаються у порядку медіації, є результативними. Статистика стосується як комерційних, так і сімейних та трудових спорів [11]. Розглянемо в чому ж причина такого успіху?

Перш за все з'ясуємо, що саме означає поняття «медіація», «медіатор». **Медіація** – це процес комунікації, діалогу, в якому нейтральна третя сторона (медіатор) допомагає учасникам конфлікту в його вирішенні. **Медіатор** – це спеціально підготовлений фахівець, який покликаний сприяти сторонам в урегулюванні спорів за допомогою медіації. Він бере участь в процедурі медіації як нейтральна, незалежна сторона. В процесі переговорів медіатор допомагає сторонам зрозуміти інтереси свої та опонента, виявити справжні потреби. Сторони, спираючись на професійну допомогу медіатора, знаходять своє власне рішення, що спирається на взаємоприйнятні домовленості, які відображають їх глибинні інтереси. Основна мета медіатора – сприяти кращому взаєморозумінню між сторонами, щоб вони могли знаходити рішення своїх проблем на ґрунті спільної згоди та справедливості [4;11].

До того ж, важливо пам'ятати, що у процесі медіації:

1) рішення приймаються сторонами самостійно і спрямовані на задоволення їхніх глибинних потреб та інтересів;

2) медіатор не пропонує варіанти і не приймає рішення за учасників.

Другий аспект, це особливості професійної підготовки медіаторів в Україні та за кордоном. Проведені дослідження та аналіз теоретичних джерел з проблеми впровадження медіації в практику вирішення конфліктів в Україні та Європі виявив, що за кордоном існують досить різні підходи до процедур примирення. Наприклад, у **Німеччині** медіація гармонійно «вбудована» в систему правосуддя: посередники працюють при судах, а у більшості німецьких шкіл права введені постійний курс медіації [5].

В **Австрії** професія медіатора внесена в номенклатуру професій.

У **Грузії** процедура медіації застосовуються дуже поширено: судова медіація, в якій бере участь професійний медіатор вже після відкриття провадження у справі, медична медіація тощо [5].

У **Нідерландах**, в середині 90-х років ХХ століття серед пересічних прохожих ніхто не знав, що таке медіація, тому, як і зараз в Україні, тяжко було знаходити клієнтів, не зважаючи на те, що існує багато спорів які розглядаються в судовому порядку. Проте, на поч. ХХІ ст. кількість медіаторів різко зростає (такий собі «бум медіаторів»), але серед них були як професіонали, так і ті, для кого медіація була просто як хобі. І вже починаючи з 2012 року правила стосовно кваліфікаційних вимог до майбутніх медіаторів у Нідерландах стали жорсткіші і кількість людей, які проводять медіацію знизилась вдвічі.

Згідно з офіційною статистикою в Нідерландах щороку проводиться 9000 медіацій в судах, проте це ніщо проти загальної кількості медіацій в рік у Нідерландах. За рік там проводиться близько 200 000 офіційних медіацій та близько 1 000 000 неофіційних медіацій. Крім того трохи менше 100 000 осіб навчені використовувати навички медіації (судді, адвокати, юристи, HR та інші). Цікавим фактом також є те, що за офіційною статистикою близько 70% медіацій стосуються розірвання шлюбу або роботи з персоналом в компаніях (так звана медіація в трудових спорах) [10].

Польський закон є досить ліберальним у питанні вимог до майбутніх медіаторів. Наприклад, щоб бути медіатором у Польщі в цивільних справах, необхідно бути фізичною особою, яка має повну цивільну правоздатність та дієздатність. Більше того, медіатором не може бути діючий суддя, але це ніяк не стосується суддів у відставці. Польське законодавство не визначає вік, а також освіту та професію, яку повинен мати практикуючий медіатор при розгляді цивільних справ. Зазвичай достатньо пройти навчання з медіації (але закон цього прямо не вимагає) і бути зареєстрованим у списку постійних медіаторів (складених громадськими організаціями та університетами), щоб мати змогу надавати послуги медіації на вимогу суду [12].

В **Україні** згідно з проектом №3665 комітету з питань правової політики та правосуддя парламенту України **медіація може застосовуватися** у будь-яких конфліктах (спорах), у тому числі цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також в кримінальних провадженнях та справах щодо адміністративних правопорушень. Сторони мають право домовитись про включення письмового медіаційного застереження в договір, згідно з яким вони погоджуються передати на медіацію всі або певні спори, які можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, чи мають вони договірний характер чи ні. Наявність медіаційного застереження в договорі не є перешкодою для звернення в суд або третейський суд.

Крім того, сьогодні фахівці [Українського Центру Порозуміння](#) (УЦП) розробили модель шкільної служби вирішення конфліктів, де школярі-медіатори під керівництвом координатора-психолога допомагають своїм одноліткам вирішувати конфліктні ситуації, використовуючи медіацію та інші види відновних практик (наприклад, кола ухвалення рішень). Зауважимо, що завдяки зусиллям [УЦП](#) і партнерів, нині діє понад 60 шкільних служб розв'язання конфліктів в 10 областях України [4].

Варто зазначати, що **Сполучені Штати Америки** були першою країною, яка закріпила інститут медіації на законодавчому рівні. Вже у 1981 р. Каліфорнія стала першим штатом, де медіація була запропонована для вирішення суперечок, пов'язаних з опікою над дітьми. Для американців дуже важливим є нерозголошення конфіденційної інформації. В США більше ніж 250 правил конфіденційності та привілеїв, що діють в різних штатах, визначають питання про те, яка саме інформація може бути розкрита у процесі медіації без побоювання її подальшого поширення. З цією метою був розроблений Однаковий закон про медіацію (The Uniform Mediation Act) [7].

На практиці, залежно від обставин, ефективно застосування посередництва у тій чи іншій ситуації може визначатися, більшою чи меншою мірою, потребою у певній базі спеціалізованих знань посередника. Наприклад, у конкретній ситуації розлучення посередник повинен бути обізнаним із законодавством про шлюб, специфікою врегулювання фінансових та майнових питань, а також із особливостями розвитку дитини, динаміки сім'ї, реакції дітей та дорослих на розрив родинних стосунків. Аналогічні спеціальні знання можуть бути також потрібні в контексті вирішення виробничих конфліктів, розв'язання бізнесових суперечок тощо. Такі знання дають посереднику можливість ефективно та чутливо справлятися з питаннями, що є характерними для конкретної ситуації [2, с.72].

Стосовно вищезазначеного, на окрему увагу заслуговує досвід Нідерландів у запровадженні та пропагуванні медіації як одного із найефективніших альтернативних способів розв'язання спорів. Зокрема там виділено **10 золотих правил** для ефективного впровадження медіації в країні.

1. Unite, act as 1 / Об'єднуйтеся, дійте як одне ціле. Дане правило стосується як організацій медіаторів в країні, так і стандартизації самого процесу медіації.

2. 2% of mediations come from court / 2% медіацій направляються з суду. На першому місці в медіації стоїть не закон, а відносини між сторонами. Присудові медіації потрібні тільки для збільшення довіри людей до такого способу вирішення спорів.

3. Create a clear structure / Створіть чітку структуру.

4. Quality / Якість. Ми повинні показувати такий же рівень професіоналізму як і юристи, психологи, бухгалтери.

5. Take it serious / Сприймайте це серйозно. Ми повинні серйозно сприймати те, що ми робимо, це не просто хобі. Базових курсів не вистачить, щоб проводити медіацію професійно. Зазвичай вони складаються всього з 23 блоків по 3 години. Саме тому в Нідерландах планують запроваджувати бакалавра та магістра медіації. Також медіатори обирають спеціалізацію, наприклад, медіатори обізнані в бухгалтерській справі в основному ведуть бізнес медіацію.

6. If you cannot beat them, join them / Якщо ви не можете побороти їх, об'єднайте зусилля з ними. Суді і юристи наші друзі, потрібно співпрацювати з ними, щоб вони зрозуміли переваги медіації.

7. Court can help in credibility / Суди можуть допомогти довіряти медіації.
8. Find the entry doors to the market. Go for prevention! / Знайдіть вхідні двері на ринок послуг. Грайте на випередження.
9. Train them all / Навчайте їх всіх.
10. Culture is not an excuse / Культура це не причина.

Медіація у першу чергу це не про конфлікт, медіація – це про людей, їх відносини [10].

Не існує єдиного визначення конфлікту, проте численні автори роблять висновок про те, що **конфлікт** – це природна і невід’ємна частина життя. Оскільки наш світ стає надзвичайно взаємозалежним, дедалі більше людей нашою хуюються один на одного у міжнародному середовищі, що швидко змінюється. Сам собою конфлікт не є ані поганим, ані добрим. Це неминучий наслідок зміни, особливо у ситуації невпевненості. Взагалі суперечку можна було б розглядати не як проблему, а як можливість для морального зростання і перетворення. Конфлікт може бути конструктивним, якщо його розв’язанням керувати добре, і деструктивним, якщо ним управляти погано [3].

У наші дні прийнято вважати, що конфлікт є двостороннім. Однак жодна суперечка не відбувається у вакуумі. Третім учасником є оточуюча громада, яка може служити стримувальним фактором у конфлікті, що поширюється. При відсутності такого стримувального фактора серйозний конфлікт між двома учасниками легко переростає у руйнівну боротьбу. Проте в середині цього стримувального фактора конфлікт може поступово перейти від конфронтації до співробітництва. Таким чином, третя сторона править за своєю ідентифікаційною системою, що запобігає розповсюдженню вірусу насильства. Третя складова – це люди, які використовують силу рівних собі для підтримки діалогу і відмови від насильства, щоб отримати певний результат – «потрійну перемогу». Ми переходимо від пасивності до активного втручання оточуючої громади. Третій учасник – це ми. Скривджені діти і побиті дружини більше не трактуються як «сімейна проблема». Групи підтримки, консультування подружніх пар і посередництво у сімейних справах стають все більш нормальним явищем у сучасному суспільстві [6].

У контексті висвітлення проблеми медіації, вважаємо за потрібне ознайомитись і з деякими існуючими техніками медіації, які застосовують у реальному житті. Техніки, які медіатор використовує у своїй роботі, допомагають учасникам краще зрозуміти один одного. Деякі з них не складні, але водночас ефективні. Про них і поговоримо, виділивши **топ-5 навичок медіатора**, які є дієвими в усіх сферах життя [11].

1. **Підсумуйте сказане.** Як би просто це не звучало, але підбиття підсумків під час переговорів іноді є визначальним кроком для розвитку подальших взаємовідносин. Медіатор завжди перевіряє, чи всі питання вирішені, чи справді сторони зрозуміли одна одну, а також підсумовує сказане щодо кожного питання, що розглядалося, і записує основні моменти.

Інколи учасники комунікації вважають, що вони зрозуміли один одного, однак кожний оцінює ситуацію суб'єктивно, а взаємного правильного розуміння ситуації немає. Найчастіше підсумки не роблять, аргументуючи тим, що сторони вже виснажені і не мають сил та бажання ще раз повторювати обговорене раніше. Проте це варто робити. З точки зору психології, чим більше ми підсумовуємо та уточнюємо в другій сторони чи все правильно вказано, тим більший відсоток виконання домовленостей.

Цікавим «трюком» під час перемовин є **озвучення завідомо неправдивого висновку**. Наприклад, після довготривалого монологу представників будівельної компанії про своє скрутне фінансове становище, їхній співрозмовник запитав «чи правильно я вас розумію, що ви не зацікавлені у здійсненні жодних виплат та врегулюванні питання заборгованості?», після чого боржник одразу ж почав розповідати, наскільки для нього це є пріоритетним завданням і чому. З цього моменту розмова перейшла в зовсім іншу площину.

Отже, незважаючи на те, де, з ким і коли ви про що-небудь домовляєтесь, підбиття підсумків, повторне узгодження всіх пунктів розмови допоможуть зберегти час, гроші та нерви, позбавивши від будь-яких потенційних суперечок, проблем та конфліктів.

2. Регулюйте емоції. Хочемо ми цього чи ні, але емоції завжди супроводжують нас під час переговорів. Медіатор регулює поведінку сторін та їх емоції так, аби унеможливити виникнення будь-яких факторів, які можуть зменшити продуктивність під час сесії. Цілком справедливо, що таку роль медіатора багато хто вважає серцем медіаційної діяльності.

Знизити емоційну напруженість допомагає «кокус» – приватна розмова з кожною із сторін. Також цього ефекту можна досягти за допомоги спеціальних технік, декілька з яких варто взяти до уваги для використання в житті:

- *Створення атмосфери безпеки і довіри.*

Посередники несуть відповідальність за створення середовища, в якому сторони відчують себе в цілковитій безпеці та комфорті. Вони культивують цю атмосферу, відкрито висловлюючи прихильність збереженню конфіденційності переговорів та дотриманню нейтралітету. Створення умов, орієнтованих на потреби сторін, спонукає висловлювати свої емоції більш конструктивно та доречно.

Можливість говорити з нейтральним медіатором вільно, з дотриманням конфіденційності, може послабити пильність сторін та сприяти більш відкритому висловлюванню емоцій. Це допомагає усім учасникам конфлікту/спору краще зрозуміти не лише свої потреби і хвилювання, а також інтереси один одного.

У випадку, коли третя нейтральна сторона відсутня під час переговорів, одна із сторін також може налаштувати подібну атмосферу. Так, наприклад, на початку зустрічі можна замовити напої, поговорити на віддалені теми, пригадати цікаві історії з життя, а згодом розповісти про свій намір говорити відкрито задля досягнення взаєморозуміння. Коли одна зі сторін починає відчувати невимушеність та відвертість у розмові, вона стає більш

розслабленою і схильною до розкриття інформації з її подальшим ретельним обговоренням.

- *Визнання емоції опонента*

Сильні емоції у людей свідчать про те, що вони переймаються проблемою, з якою зіштовхнулися. Дозвольте другій стороні висловити свої емоції. Вислухайте співрозмовника, не перериваючи. Якщо потрібно, висловіть співпереживання. Саме цим займається медіатор під час приватної зустрічі з кожною зі сторін.

Якщо ви відчуваєте, що опонент/співрозмовник має певні труднощі з вираженням свого емоційного стану, але водночас шукає спосіб, як це зробити, ви можете йому допомогти. Нижче наведені приклади фраз, якими користуються медіатори під час приватних бесід зі сторонами:

«Я чую, ви засмучені. Я повністю розумію ваші емоції» – визнання емоцій.

«Я бачу, що ви дуже засмучуетесь, коли говорите на цю тему. Не могли б ви, будь ласка, розповісти, в чому причина?» – виклик співрозмовника на відверту емоційну розмову, спроба зануритися в інтереси та почуття іншої сторони.

«Отже, коли це сталося, ви відчували себе дуже злим» – перефразування емоцій, їх визнання.

Такі формулювання добре підійдуть у випадку втрати довіри між сторонами або емоційного загострення між ними. Співпереживання, лояльне ставлення до емоцій, переживань та турбот інших людей допоможуть досягти найбільшої результативності у спілкуванні не лише з партнерами та конкурентами, але з колегами, друзями, рідними та пересічними громадянами.

3. Плануйте свої розмови. Перед початком переговорів медіатор завжди просить сторони встановити адженду – план переговорів. Він допоможе уникнути хаотичності розмови, розгубленості співрозмовників, та відволікання від нагальних питань. Наприкінці медіаційної сесії він перевіряє, чи були досягнуті домовленості за всіма пунктами встановленого плану, чи немає між сторонами непорозуміння, та, чи справді всі питання були вирішені. Такі дії допомагають уникнути хаотичності розмови та підвищити її ефективність.

Встановлення плану слід застосувати як під час переговорів з контрагентом, так і під час переговорів в колі сім'ї. Доцільно буде узгодити з другою стороною погодження плану розмови та, за потреби, внести відповідні корективи.

Якщо інша сторона не дотримується плану, наприклад, якщо у спорі про неякісне надання послуг, одна зі сторін переходить до звинувачень другої у тому, як раніше велась комунікація з цього проблемного питання, то в такому випадку можна запропонувати додати це питання як окремий пункт плану та обговорити його пізніше, не порушуючи попередньо узгодженого плану зустрічі. Саме завдяки такому простому кроку як ретельна підготовка адженди вашої зустрічі ви убезпечите себе і співрозмовників від можливої розгубленості та відволікання від нагальних питань.

4. Продумайте можливі креативні виходи із ситуації. Коли сторони починають переговори, вони вважають себе «заручниками» або правових норм, або попередньої поведінки іншої сторони, або ж нав'язаної думки, щодо «єдино правильного» рішення проблеми. Медіацію часто обирають тому, що вона надає всім сторонам можливість знайти більш креативні, ефективні та ретельно продумані варіанти вирішення спорів. Відбувається це шляхом правильно поставлених питань медіатором до усіх зацікавлених сторін. Питання можуть бути зовсім різними та варіюватися залежно від конкретної ситуації, але орієнтовані вони на відхід від існуючої позиції, можливо навіть «підривання» певних установ, шаблонного мислення.

Креативний підхід може допомогти у врегулюванні спору навіть у суто юридичних питаннях, які ми зазвичай не асоціюємо з такими творчими перемовинами. Якщо неможливо досягти безпрограшного рішення, можна використати творчий потенціал для полегшення переговорного процесу. Креативність може поліпшити загальну атмосферу переговорів, налагодити комунікацію між учасниками переговорів і, як наслідок, підвищити ймовірність успішного врегулювання.

Наприклад, у справі, де медіа висвітлили на своєму сайті недостовірну інформацію про особу і остання готова була стягнути збитки та моральну шкоду, сторони домовились про спільну публікацію-інтерв'ю, за якого і репутація особи, і репутація газети були збережені. За таких обставин виплату заявлених збитків було максимально знижено.

5. Зосередьтесь на спільному. Одною із технік, які медіатор використовує для результативних переговорів – це нагадування сторонам про те, що їх об'єднує (майбутня співпраця, важливість вирішення проблеми, мета або, навіть, однакові краватки чи взуття). У звичайних переговорах, переконання співрозмовника в тому, що для обох вас важливими є одні й ті самі речі, відразу створює дружній настрій та невимушену атмосферу, що, безумовно, підвищує ефективність та результативність будь-якої зустрічі і розмови.

Крім розглянутих топ-5 навичок, які важливі для медіаторів, вважаємо за необхідне **ознайомитись з практичним аспектом** стажування магістрів 5 та 6 курсів ОПП «Медіація» у межах реалізації грантового проекту MEDIATS програми ERASMUS + KA2 в Нідерландах. Як зазначає учасник проекту Максим Тарновецький, спочатку магістрантам було запропоновано почати ранок з цікавої гри, яка тестувала здатність приймати рішення у стресових ситуаціях. Гра полягала в тому, що ми ніби «летіли на повітряній кулі посеред океану» і почали падати. Щоб долетіти до найближчого безлюдного острова було необхідно викинути частину речей з повітряної кулі, щоб зменшити вагу. Були різноманітні речі, наприклад: консервована їжа, питна вода, аптечка, посуд, шоколад, рибацький набір, рушниця, сигнальна ракета та інші. Але проблема полягала не в них, найбільшою проблемою було вирішити, що робити з велетенською собакою вагою в 80 кг. Ця гра проходила в три раунди, спочатку ми наодинці вибирали що залишити, потім в парі і в останньому

раунді ми грали в групах з близько 10 людей. В моїй групі собака зайняла більше 40% часу від усього обговорення.

На мою думку, ця гра тестувала не тільки те як ми діємо в стресових ситуаціях, але й те як ми діємо в медіації, зазначив магістрант. Під час проведення медіації ми розпитуємо сторін про їх ситуацію і дізнаємось все більше деталей. Проте не завжди корисно питати про все підряд. Потрібно розвивати тему стосовно тих деталей, що зв'язують сторін, допомагають зрозуміти емоції одне одного, а не ті моменти, що навпаки загострюють ситуацію. Якщо медіатор буде задавати неправильні питання, або ж розвивати тему не в тому руслі, то він може навпаки зашкодити сторонам, а не допомогти їм [10].

Висновки. Загалом посередництво можна окреслити як процес вирішення проблем, що ґрунтується на використанні структури, процесу та принципів ефективного спілкування. При тому, що цей підхід до розв'язання конфліктів видається оманливо простим, його успішне застосування на практиці вимагає відповідного рівня професійних умінь та майстерності. Як і будь-яке втручання у справи людини, посередництво може виявитися невдалим і, ймовірно, навіть завдати шкоди, якщо особа, яка бере на себе обов'язок керувати процесом конструктивного вирішення конфлікту, не є відповідно підготовленою до цього або вправною. Як і в інших сферах роботи з людьми, посередництво вимагає певного рівня самоусвідомлення ролі посередника. Як мінімум, посередники повинні визнавати межі своєї бази знань та вмій, необхідних для посередництва, для того, аби не дозволяти собі заходити у ті сфери, що перебувають за межами їхньої компетенції. Основним принципом посередництва є те, що учасникам принаймні не повинні завдати шкоди в цьому процесі. Добре виконаний процес посередництва є не лише винятково ефективним засобом для розв'язання конфліктних ситуацій та суперечок, але може бути терапевтичним та «трансформативним» («перетворюючим») процесом [9, с 11].

Розглянуті у статті техніки, допоможуть вам вести переговори результативно та ефективно не лише, коли це стосується умов контракту або судового спору. Ці техніки доречно використовувати і у повсякденному спілкуванні з колегами, рідними та друзями.

Література

1. Гайдук Н., Журавський А. Основи посередництва: концепції, методи та прийоми : навчальний посібник. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2001.
2. Збірка статей «5 років діалогу і 25 років медіації в Україні: від протистояння до порозуміння» [редактори-укладачі: А. Гусєв, К. Гусєва, Г. Похмелкіна. За заг. ред. І. Терещенко]. Київ: ВАІТЕ, 2019. 340 с. URL: http://www.mediation.org.ua/index_r.htm
3. Isenhard, M. W. & Spangle, M. (2000). Collaborative approaches to resolving conflict. London: Sage Publishers, Inc.
4. Медіація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення : 11.02.2022).

5. Медіація – виклик сучасності. URL: <https://ki.arbitr.gov.ua/userfiles/media/nedry/present/gorec.pdf> (дата звернення : 12.02.2022).
6. Медиация в Украине. URL: http://www.mediation.org.ua/index_r.htm (дата звернення : 10.02.2022).
7. Медіація – нова фішка комунікації. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya--nova-fishka-komunikaciyi.html>
8. Медіація як спосіб деконфліктизації сімейних правовідносин в Україні. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/mediatsiya-yak-sposib-dekonfliktyzatsiyi-simejnyh-pravovidnosyn-v-ukrayini/> (дата звернення : 06.02.2022).
9. Модель процесу посередництва: концепції, методи та прийоми: посібник. 2-ге вид., доп. / за ред. А. Журавського, Н. Гайдук. Вінніпег; Львів: Малті-М, 2004. 151 с.
10. Тарновецький Максим. Медіація в Нідерландах: прагнення до досконалості. URL: <https://law.chnu.edu.ua/mediatsiia-v-niderlandakh-prahnennia-doskonalosti/> (дата звернення : 08.02.2022)
11. Техніки медіації: які з них є must have в реальному житті. URL: <https://www.integrites.com/uk/publications/texniki-mediacii-yaki-z-nix-ye-must-have-v-realnomu-zhitti/> (дата звернення : 09.02.2022)
12. Юрійчук Ілля. Медіація в Польщі: коротко про головне. URL: <https://law.chnu.edu.ua/mediatsiia-v-polshchi/> (дата звернення : 12.02.2022).

Сіткар Т. В.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри комп'ютерних технологій
ТНПУ ім. В. Гнатюка

Сіткар Н.С.,

вчителька початкових класів Тернопільського
ЗЗСО № 13 ім. А. Юркевича

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРАЦІЇ ВЧИТЕЛЕМ ПСИХОЛОГІЧНОГО САМОПОЧУТТЯ ДІТЕЙ В ШКОЛАХ ШВЕДЦІЇ

Постановка проблеми. Психологічне самопочуття дітей – пріоритет шведських шкіл. У кожній школі є куратор, до якого дитина може прийти і розповісти, наприклад, про свої проблеми з успішністю, про труднощі в шведській сім'ї або з однолітками. Крім того, вчителі регулярно проводять індивідуальні бесіди з кожною дитиною, під час яких намагаються з'ясувати, наскільки комфортно дитина почувається у класі, серед однокласників, чи встигає засвоювати матеріал, чи має потребу в додатковій допомозі з боку школи або батьків. На початку і при завершенні кожного навчального півріччя проводиться атестація учнів. Проходить вона індивідуально, у формі бесіди з самою дитиною та її батьками. Її ціль – допомогти дитині визначити проблемні точки в навчанні і зрозуміти, над чим потрібно працювати в майбутньому. При цьому вчитель виконує тут роль лише модератора, ставить навідні питання, допомагає дитині сформулювати думку, але не нав'язує свою точку зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми виявив, що головним в шведській шкільній освіті є розвиток талантів та здібностей дитини. Працюючи